

Til
Stortingspolitikere
Trøndelag og Hedmark fylkeskommuner

Regionrådet for Fjellregionen
Aumlivveien 4c, 2500 Tynset • T: 62 48 56 00 • F: 62 48 56 01 • post@fjellregionen.no • www.fjellregionen.no
Kommunene Holtålen, Røros, Alvdal, Follidal, Rendalen, Os, Tolga og Tynset, Hedmark fylkeskommune og Sør-Trøndelag fylkeskommune.

Dato: 05.04.2018

Arkiv: A-2018

Jrn: 9832

Krav til leveringspliktige posttjenester og endring i postloven – høring

Regionrådet for Fjellregionen har i dag levert svar på høringen om leveringspliktige posttjenester og endring i postloven til Samferdselsdepartementet etter vedtak i arbeidsutvalget i går.

Vedtaket lyder:

Arbeidsutvalget i Regionrådet for Fjellregionen mener at det må tas et krafttak for å bygge ut bredbånd i hele landet, slik at infrastrukturen gjør det mulig for alle å ta del i digitaliseringen. Dette er også nødvendig for at det skal kunne utvikles nye løsninger for å opprettholde servicetilbudet i alle kommunene.

Konsekvenser for viktige forsendelser som brev og pakker til næringslivet og medisiner til innbyggere i områder hvor det er vanskelig å se for seg kommersielle løsninger, må klargjøres før vesentlige omlegginger av postombæringen kan gjennomføres. I tillegg må kommunene og næringslivet komme lengre i sitt digitaliseringsarbeid.

Dersom staten i mellomtiden ønsker å gjennomføre endringer, må dette derfor eventuelt skje gjennom alternativ 2 –2,5 omdelingsdager i uken i tettbygde strøk og 5 omdelingsdager i spredtbygde strøk

Samtidig bør tilskuddet til lørdagsombæring av aviser opprettholdes inntil videre.

Uttalelsen sendes Samferdselsdepartementet, stortingspolitikere og Hedmark og Trøndelag fylkeskommuner.

Saksutredningen som lå til grunn for vedtaket er gjengitt på de neste sidene.

Eventuelle spørsmål kan rettes til undertegnede på tlf 95110577 eller e-post:

rune.jorgensen@hedmark.org

Med vennlig hilsen
Regionrådet for Fjellregionen

Rune Jørgensen
Regionrådgiver

Kopi:
Media

fjellregionen.no

SAKSUTREDNING AU-MØTE 04.04.2018

Sak 16/2018: Krav til leveringspliktige posttjenester og endring i postloven - høring

Saksbehandler: Rune Jørgensen

Samferdselsdepartementet har sendt på høring en sak om krav til leveringspliktige posttjenester og nødvendige endringer i postloven dersom forslaget blir fulgt.

I høringsnotatet konkluderer departementet med følgende: «Etter departementets vurdering er vi nå kommet til et punkt der kostnadene knyttet til dagens servicenivå blir så høye at vi må redusere kravene til de leveringspliktige posttjenestene. **Departementet foreslår å redusere kravet til omdeling av postsendinger fra 5 dager i uken til omdeling annen hver dag i hele landet.**»

Alle dokumentene som er sendt ut kan leses her:

<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/horing-om-endringer-for-omdelingsfrekvens-av-post/id2584313/>

Departementet begrunner etter det vi kan se sitt forslag i tre punkter oppsummert i egen pressemelding:

- Brevvolumet er mer enn halvert siden år 2000. De neste årene frem til 2025 forventes en ny halvering. Det gir sterkt fallende inntekter. På den andre siden ligger kostnadene ved å kjøre ut post til alle postkasser i hele landet hver dag i stor grad fast.
- Regjeringen har brukt over 1 milliard kroner på statlig kjøp av posttjenester de siste fem årene. I forkant av 2018-budsjettet spilte Posten inn en vesentlig endring i selskapets forhåndsberging av statlig kjøp, hvor Posten nå regner alle landets husholdninger som ulønnsomme for postomdeling. Posten har i lengre tid regnet de 5 prosentene av husstandene i landet der det koster mest å omdele post som ulønnsomme, men utviklingen de siste årene endrer dette.
- 99,9 prosent av norske husstander har nå et godt nok bredbåndstilbud til å bruke nettbank, offentlige portaler, læringsplattformer, e-handel, e-post, skytjenester, bredbåndstelefoner og e-aviser. Færre enn 2000 husstander mangler et slikt tilbud. Sammenliknet med andre land i Europa og verden for øvrig er bredbåndsdekningen i Norge er svært god. Den norske befolkningen er for øvrig blant de mest digitale i verden og ligger helt på topp når det gjelder bruk av internett.

På denne bakgrunn så Samferdselsdepartementet behov for å få gjennomført en utredning, som nå foreligger fra Copenhagen Economics (CE), om alternative løsninger. Utredningen viser et beregnet statlig kjøp som stadig vil stige fra 497 millioner kroner i 2018 og være på rundt 1 milliard kroner årlig fra 2025 – dersom dagens omdelingsfrekvens opprettholdes, selv om selskapet i sin rapport påpeker at det er usikkerhet knyttet til de tallene som framkommer.

I denne rapporten tas det utgangspunkt i at staten i 2018 betaler 497 millioner kroner for postombæring fem dager i uken, og det er beregnet netto kostnader i 2025 for fire alternativer.

1. Fortsatt omdeling fem dager i uken i hele landet
Dette vil ifølge beregningene påføre staten en økt kostnad på 501 millioner kroner i 2025.
2. 2,5 omdelingsdager i uken i tettbygde strøk og 5 omdelingsdager i spredtbygde strøk
Dette vil ifølge beregningene påføre staten en økt kostnad på 239 millioner kroner i 2025.
3. 2,5 omdelingsdager i uken i hele landet
Dette vil ifølge beregningene redusere statens kostnader med 147 millioner kroner i 2025.
4. En omdelingsdag i uken i hele landet.
Dette vil ifølge beregningene redusere statens kostnader med 434 millioner kroner i 2025.

fjellregionen.no

Det framgår av dokumentene at norske husholdninger i gjennomsnitt mottok 3,9 brev i uken i 2017, mens de i gjennomsnitt mottok 7 småpakker i postkassen i hele 2017.

Bedriftene mottok gjennomsnittlig 13,2 brev i uken, noe som etter regionrådgivers oppfatning må tyde på at det er langt igjen til næringslivet er digitalisert til å møte en framtid med store reduksjoner i postombæringen. Det er dessuten ganske oppsiktsvekkende at konsekvensene for næringslivet av de ulike alternativene i svært liten grad er omtalt i departementets høringsnotat med oppsummering av konklusjonene til CE.

Unntaket er omtalen av avisene, der departementet vil avvikle dagens lørdagsombæring fra 2020 eller 2021. For utdeling av aviser omtales postbokser som et alternativ, men dette skal være kommersielt – altså at kundene selv betaler for dette tilbudet. For mange som bor i utkantene er det milevis å kjøre til postbokser, og dette er derfor ikke noe reelt alternativ. Konsekvensene av dette vil med andre ord være at situasjonen for avisbransjen forverres ytterligere.

Om det anbefalte forslaget om 2,5 omdelingsdager i uken i hele landet (mandag, onsdag og fredag den ene uken og tirsdag og torsdag den andre uken) heter det i departementets høringsnotat: «CE skriver at dette alternativet vil kunne gi enkelte negative konsekvenser knyttet til noen typer sendinger for enkelte eldre og/eller immobile personer i spredtbygde strøk. Det gjelder hovedsakelig aviser og medisiner til en gruppe som CE estimerer til å utgjøre maksimalt 30 – 35.000 innbyggere.»

Dersom dette forslaget skal vurderes gjennomført, må konsekvensene for næringslivet ikke minst i spredtbygde strøk etter regionrådgivers vurdering klargjøres.

I utredningen er for øvrig 67 prosent av husstandene definert til å ligge i tettbygde strøk, mens 33 prosent ligger i spredtbygde strøk.

Samferdselsdepartementet hevder i sin argumentasjon for forslaget at «99,9 prosent av norske husstander har nå et godt nok bredbåndstilbud til å bruke nettbank, offentlige portaler, læringsplattformer, e-handel, e-post, skytjenester, bredbåndstelefoner og e-aviser. Færre enn 2.000 husstander mangler et slikt tilbud.»

Denne påstanden må basere seg på det tilbud innbyggerne og næringslivet har gjennom 4G. Det finnes utallige vitnesbyrd over hele landet om at kvaliteten på dette tilbudet på ingen måte er godt nok til å utføre de oppgaver departementet hevder.

Denne beskrivelsen stemmer også dårlig med den oppfatningen forsker Petter Bae Brandtzæg ved SINTEF presenterte i Aftenposten nylig. Han mener at det er belegg for å hevde at over 400.000 mennesker føler seg utenfor grunnet teknologiutviklingen.

– Vi er det mest digitale samfunnet i verden. Dette, og den raske utviklingstakten, gjør den digitale utestengelsen større enn i verden for øvrig, forteller Brandtzæg.

Regjeringen lanserte i 2016 en målsetting om at «Innen år 2020 skal 90 prosent av husstandene ha tilbud om minst 100 Mbit/s. På lang sikt er målet at alle husstander skal ha tilbud om høyhastighets-bredbånd.»

I Jeløya-erklæringen kan det se ut som om denne ambisjonen er redusert, siden det heter at «Regjeringen vil legge til rette for god bredbåndsinfrastruktur og 4G/5G over hele landet. Videre vil regjeringen satse på å sikre trygge alternative kjernenett og ytterligere fiberkabler til utlandet.» Og det heter at regjeringen vil «Legge til rette for økt bredbåndsutbygging blant annet gjennom å videreføre statlige bidrag til bredbåndsutbygging i distriktene.»

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet presenterte i september tall som forteller at andelen nasjonalt for 100 Mbit/s var 80 prosent, i Oslo 98 prosent og i Distrikts-Norge ca 23 prosent. Her er eksempler på situasjonen i noen av fylkene:

Sør-Trøndelag	77 prosent
Nord-Trøndelag	70 prosent
Hedmark	60 prosent
Oppland	59 prosent

Bevilgningen gjennom statsbudsjettet til bredbåndsutbygging i distriktene er redusert fra 2017 til 2018, og tallene fra Nasjonal kommunikasjonsmyndighet viser at det er meget langt igjen før situasjonen er tilfredsstillende – spesielt i distriktene.

Det må etter regionrådgivers vurdering tas et krafttak for å bygge ut bredbånd i hele landet, samtidig som kommunene må komme lengre i sitt digitaliseringsarbeid, før vesentlige omlegginger av postombæringen kan gjennomføres.

Regionrådgiver har også merket seg at Postens betydning i beredskapssammenheng ikke er omtalt. Postens uformelle oppgave som «nabokjerring» og oppsynsperson i distriktene er faktisk ganske viktige mange steder.

CE pekte i sin rapport på at det er mulig å opprette målrettede tiltak for å kompensere for eventuelle negative konsekvenser. Departementet har ikke lagt opp til at det innføres særskilte kompensierende tiltak gjennom postlovgivningen i forslaget som er på høring.

- Dette skyldes blant annet at det finnes kommersielle tilbud i markedet som vil kunne sikre et høyere servicenivå ved behov, og at det kan vurderes mer målrettede kompensierende tiltak innenfor det enkelte sektorområde, heter det fra departementet.

Det er vanskelig å se for seg at de kommersielle tilbudene som er omtalt kan fungere i distriktene med for eksempel flere hundre kilometers avstand til en del av mottakerne som omtales. Regionrådgiver forutsetter at disse konsekvensene eventuelt må vurderes nøye gjennom dialog med de berørte parter, slik at for eksempel transport av livsviktige medisiner sikres på en betryggende måte.

I denne sammenheng er det også naturlig å etterlyse et innovativt arbeid som gir nye løsninger som kan opprettholde gode servicetilbud i hele landet.

Departementet har vurdert forholdet til EU's postdirektiv, og sier at «Basert på ordningene som er innført i sammenlignbare land ellers i Europa, er det departementets foreløpige vurdering at dette bør være tilstrekkelig til at direktivets krav også her hos oss anses oppfylt. Departementet vil utrede dette nærmere.» Dette kan tyde på at det knytter seg usikkerhet til om forslaget oppfyller EU-kravene, som det av høringsnotatet framgår ikke blir fulgt i flere land.

Forslagene til endringer i postloven er ikke vurdert nærmere av regionrådgiver, da dette er juridiske spørsmål som må avklares som følge av hvilken løsning regjeringen og Stortinget velger for postombæringen i landet de kommende årene.

Kort oppsummert er det regionrådgivers vurdering at det må tas et krafttak for å bygge ut bredbånd i hele landet, slik at infrastrukturen gjør det mulig for alle å ta del i digitaliseringen og nye løsninger for å opprettholde servicetilbud kan utvikles, og den langsiktige målsettingen bør være fiber til alle. I tillegg må kommunene og næringslivet komme lengre i sitt digitaliseringsarbeid, før vesentlige omlegginger av postombæringen kan gjennomføres i store deler av landet.

Dersom staten i mellomtiden ønsker å gjennomføre endringer, må dette derfor eventuelt skje gjennom alternativ 2 –2,5 omdelingsdager i uken i tettbygde strøk og 5 omdelingsdager i spredtbygde strøk. Samtidig bør tilskuddet til lørdagsombæring av aviser opprettholdes inntil videre.

Forslag til vedtak:

Arbeidsutvalget i Regionrådet for Fjellregionen mener at det må tas et krafttak for å bygge ut bredbånd i hele landet, slik at infrastrukturen gjør det mulig for alle å ta del i digitaliseringen. Dette er også nødvendig for at det skal kunne utvikles nye løsninger for å opprettholde servicetilbudet i alle kommunene.

I tillegg må kommunene og næringslivet komme lengre i sitt digitaliseringsarbeid, før vesentlige omlegginger av postombæringen kan gjennomføres i store deler av landet.

Dersom staten i mellomtiden ønsker å gjennomføre endringer, må dette derfor eventuelt skje gjennom alternativ 2 –2,5 omdelingsdager i uken i tettbygde strøk og 5 omdelingsdager i spredtbygde strøk

Samtidig bør tilskuddet til lørdagsombæring av aviser opprettholdes inntil videre.

Uttalelsen sendes Samferdselsdepartementet, stortingspolitikere og Hedmark og Trøndelag fylkeskommuner.

